

“...คำว่าพอเพียง มีความหมายอีกอย่างหนึ่ง มีความหมายกว้างออกไปอีก
ไม่ได้หมายความว่ามีการมีพอสำหรับใช้เท่านั้น... แต่มีความหมายว่าพอมีพอกิน...
พอมีพอกิน ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง...”

“...พอเพียงนี้หมายความว่า มีกินมีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ
แม้บางอย่างอาจจะดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุขได้ถ้าทำได้ ก็สมควรที่จะทำ
สมควรที่จะปฏิบัติ...”

“...Self-Sufficiency นั้นหมายความว่า ผลิตอะไรมีพอที่ใช้ไม่ต้องไปขอซื้อ
คนอื่น อยู่ได้ด้วยตนเอง...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชทานในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

ณ ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑

มนุษย์สามารถเข้าถึงสิ่งสูงสุด ๓ ประการ คือ

๑. ความดี
๒. ความจริง
๓. ความงาม

ในความจริงที่มีความดีและความงาม ในความดีที่มีความจริงและความงาม ในความงามที่มีความจริงและความดี
คุณธรรม คือ สิ่งกำกับจิตใจให้ปรากฏ ออกมาเป็นพฤติกรรมที่กำหนดได้ว่า เป็นความดี ความจริง และความงาม
คนมีคุณธรรม คือ คนที่มีเครื่องกำกับจิตใจ ให้การกระทำ และคำพูดปรากฏออกมาเป็นความดี ความจริง และความงาม
คนไร้คุณธรรม คือ คนที่มีเครื่องกำกับจิตใจให้การกระทำ และคำพูดปรากฏออกมาเป็นความเลว ความเท็จ และความ
อัปมงคล

๑. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ

การที่จะพระราชทานโครงการใดโครงการหนึ่ง จะทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดอย่างเป็นระบบทั้งจากข้อมูลเบื้องต้น จากเอกสาร แผนที่ สอบถามจากเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ ให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้องเพื่อที่จะพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ตามความต้องการของประชาชน

๒. ระเบิดจากข้างใน

หมายความว่า ต้องสร้างความเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่เราเข้าไปพัฒนาให้มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน มิใช่การนำเอาความเจริญ หรือบุคคลจากสังคมภายนอก เข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่ทันได้โอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว

๓. แก้ปัญหาที่จุดเล็ก

ทรงมองปัญหาในภาพรวม (Macro) ก่อนเสมอ แต่การแก้ปัญหาจะเริ่มจากจุดเล็ก ๆ (Micro) คือ การแก้ไขเฉพาะหน้า ที่คนมักจะมีมุมมองว่า “...ถ้าปวดหัวคิดอะไรไม่ออกต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน เพื่อให้อยู่ในสภาพที่คิดได้...”

๔. ทำตามลำดับขั้น

ทรงเริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นที่สุดของประชาชนก่อน ได้แก่ สาธารณสุข ต่อไปจึงเป็นเรื่องสาธารณสุขโภชนาการขั้นพื้นฐาน และสิ่งจำเป็นสำหรับประกอบอาชีพ การพัฒนาประเทศต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่ก่อน จึงค่อยสร้าง ค่อยเสริมความเจริญ และเศรษฐกิจขั้นสูงโดยลำดับต่อไป

๕. ภูมิสังคมการพัฒนาใด ๆ ต้องคำนึงถึง

๕.๑ ภูมิประเทศของบริเวณนั้น (ดิน, น้ำ, ป่า, เขา ฯลฯ)

๕.๒ สังคมวิทยา (นิสัยใจคอของผู้คน ตลอดจนวัฒนธรรมท้องถิ่น)

๖. องค์กรวม

ทรงมีวิธีคิดอย่างองค์รวม(holistic)หรือ มองอย่างครบวงจร ทรงมองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และแนวทางแก้ไข อย่างเชื่อมโยง

๗. ไม่ติดตำรา

การพัฒนาตามแนวพระราชดำริมีลักษณะของการพัฒนาที่อนุโลม รอมชอมกับสภาพธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสภาพของสังคมจิตวิทยาแห่งชุมชน “ไม่ติดตำรา” คือ ไม่ผูกมัดกับวิชาการ และเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม

กับสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แท้จริงของคนไทย

๘. ประหยัด เรียบง่ายได้ประโยชน์สูงสุด

ทรงใช้หลักในการแก้ไขปัญหาด้วยความเรียบง่าย และประหยัดราษฎรสามารถทำได้เอง หาได้ในท้องถิ่น และประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้น ๆ มาแก้ไขปัญหา โดยไม่ต้องลงทุนสูง หรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก “ให้ปลูกป่า โดยไม่ต้องปลูกป่า โดยปล่อยให้ขึ้นเองตามธรรมชาติ จะได้ประหยัดงบประมาณ”

๙. ทำให้ง่าย - simplicity

ทรงคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไขงานการพัฒนาประเทศ ตามแนวพระราชดำริ โดยง่ายไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน ทรงโปรดที่จะทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นง่าย ทำสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย “ทำให้ง่าย”

๑๐. การมีส่วนร่วม

ทรงเป็นนักประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้มาร่วมกัน แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับเรื่องที่ต้องคำนึงความคิดเห็นของประชาชน หรือความต้องการของสาธารณชน “...ต้องหัดทำให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักฟังอย่างฉลาดนั้น แท้จริง คือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลาย มาอำนวยความสะดวกปฏิบัติบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง...”

๑๑. ประโยชน์ส่วนรวม

“...ใครต่อใครก็มาบอกว่า ขอให้คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมอาจมานึกในใจว่า ให้ ๆ อยู่เรื่อยแล้วส่วนตัวจะได้อะไร ขอให้คิดว่า คนที่ให้เพื่อส่วนรวมนั้น มิได้ให้แต่ส่วนรวมอย่างเดียว เป็นการให้เพื่อตัวเองสามารถมีส่วนร่วมที่จะอาศัยได้...” (มข.๒๕๑๔) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญเสมอ

๑๒. บริการที่จุดเดียว

ทรงให้ “ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” เป็นต้นแบบในการบริหารรวมที่จุดเดียวเพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่มาใช้บริการ จะประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยมีหน่วยงานราชการต่าง มาร่วมดำเนินการและให้บริการประชาชน ณ ที่แห่งเดียว “...เป็นสองด้าน ก็หมายถึงว่า ที่สำคัญปลายทางคือประชาชนจะได้รับประโยชน์และต้นทุนทางคือเจ้าหน้าที่จะให้ประโยชน์...”

๑๓. ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

การเข้าใจถึงธรรมชาติ และต้องการให้ประชาชน ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ทรงมองอย่างละเอียดถึงปัญหาของธรรมชาติ หากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติ จะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ เช่น การแก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรม โดยพระราชทานพระราชดำริ การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก (ต้นไม้) ปล่อยให้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟูธรรมชาติ

๑๔. ใช้ธรรมปราบอธรรม

ทรงนำความจริงในเรื่องความเป็นไปแห่งธรรมชาติ และกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ มาเป็นหลักการ และแนวปฏิบัติที่สำคัญในการแก้ปัญหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานะที่ไม่ปกติ เข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ เช่น การนำน้ำดี ขับไล่ น้ำเสีย การใช้ฝักตบชวาบำบัดน้ำเสีย โดยดูดซึมสิ่งสกปรกปนเปื้อนในน้ำ

๑๕. ปลูกป่าในใจคน

“...เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดิน และรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...” การที่จะฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ให้กลับคืนมา จะต้องปลูกจิตสำนึกให้คนรักป่าเสียก่อน

๑๖. ขาดทุนคือกำไร

“ขาดทุนคือกำไร Our loss is our gain ... การเสียคือการได้ ประเทศก็จะก้าวหน้า และการที่คนจะอยู่ดี มีสุขนั้น เป็นการนับที่เป็นมูลค่าเงินไม่ได้...” หลักการคือ “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไรคือ ความอยู่ดีมีสุขของราษฎร

“...ถ้าเราทำอะไรที่เราเสีย แต่ในที่สุด ที่เราเสียนั้นเป็นการได้ทางอ้อมตรงกับงานของรัฐบาลโดยตรง เงินของรัฐบาลหรืออีกนัยหนึ่งคือเงินของประชาชน ถ้าอยากให้ประชาชนอยู่ดีกินดี ก็ต้องลงทุน...”

๑๗. การพึ่งตนเอง

การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น ด้วยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้เขาแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้นต่อไปก็คือ การพัฒนาให้เขาสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อม และสามารถ “พึ่งตนเองได้” ในที่สุดแข็งแรงพอที่จะดำรงชีวิตได้ต่อไป แล้วขั้นต่อไปก็คือ การพัฒนาให้เขาสามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อม และสามารถ “พึ่งตนเองได้” ในที่สุด

๑๘. พออยู่พอกิน

สำหรับประชาชนที่ตกอยู่ในวงจรแห่งความทุกข์เข็ญนั้น ได้พระราชทานความช่วยเหลือให้เขาสามารถอยู่ในขั้น “พออยู่พอกิน” เสียก่อนแล้ว จึงค่อยขยับขยายให้มีชีวิตสมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไป

“...ถ้าโครงการดีไม่เข้าประชาชนจะได้กำไร ราษฎรจะอยู่ดีกินดีขึ้น จะได้ประโยชน์ต่อไป...”

๑๙. เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นแนวทางการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างความเข้มแข็ง หรือภูมิคุ้มกันทุกด้าน ซึ่งจะสามารถทำให้อยู่ได้อย่างสมดุล ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ปรัชญานี้ได้มีการประยุกต์ใช้ ทั้งระดับบุคคล องค์กร ชุมชน และทุกภาคส่วนมาแล้วอย่างได้ผล

๒๐. ความซื่อสัตย์ สุจริต จริใจต่อกัน

“...ผู้ที่มีความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อยก็ย่อมทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากกว่า ผู้ที่มีความรู้มาก แต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ...” (๑๘ มี.ค. ๒๕๓๓)

๒๑. ทำงานอย่างมีความสุข

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระเกษมสำราญและทรงมีความสุข ทุกคราที่จะช่วยเหลือประชาชน“...ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจากการมีความสุขร่วมกัน ในการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น...”

๒๒. ความเพียร : พระมหาชนก

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงริเริ่มทำโครงการต่าง ๆ ในระยะแรกที่ไม่มีความพร้อมมากนัก และทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น แต่พระองค์ก็ได้ท้อพระราชหฤทัย มุ่งมั่นพัฒนาบ้านเมืองให้บังเกิดความร่มเย็น เป็นสุข

๒๓. รู้ - รัก - สามัคคี

รู้ คือ การที่เราจะลงมือทำสิ่งใดนั้นจะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงวิธีแก้ปัญหา

รัก คือ เมื่อเรารู้ครบด้วยกระบวนการแล้ว จะต้องเห็นคุณค่า เกิดศรัทธา เกิดความรักที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติ แก้ปัญหานั้น ๆ

สามัคคี คือ เมื่อถึงขั้นลงมือปฏิบัติต้องคำนึงเสมอว่าเราทำคนเดียวไม่ได้ ต้องร่วมมือร่วมใจกัน สามัคคีกันเป็นหมู่คณะ จึงจะเกิดพลังในการแก้ปัญหาให้ลุล่วง

23 หลักการทำงาน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

หลักการทรงงานในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงทุ่มเทพระราชวรกายตรากตรำและมุ่งมั่นเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่พสกนิกรไม่ว่าจะเชื้อชาติใด ศาสนาใด อยู่หรือห่างไกลสักเพียงใด ก็มีทรงย่อท้อ เข้าไปช่วยเหลือราษฎร ทั้งด้านสาธารณสุข การศึกษา สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การเกษตร การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้ง ดิน น้ำ ป่าไม้ และพลังงานหรือแม้กระทั่งการจรรจา ทรงคิดค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างแยบยล

การทรงงานในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงยึดการดำเนินงานในลักษณะทางสายกลางที่สอดคล้องกับสิ่งที่อยู่รอบตัว และสามารถปฏิบัติได้จริงทรงมีความละเอียดรอบคอบและทรงคิดค้นหาแนวทางพัฒนาเพื่อมุ่งประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด มีคุณค่าและควรถูกยึดเป็นแบบอย่างในการเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท นำมาปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดผลตนเอง สังคม และประเทศชาติตลอดไป

ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๔๖ สำนักงานพัฒนาภาค ๔ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองเป็นไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาความเจริญด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมโดยภาพรวม เป็นสังคมวัตุนิยม เน้นการตอบสนองความต้องการทางด้านวัตถุ และเงิน เป็นหลัก ขาดการพัฒนาทางด้านจิตใจ ให้ความสำคัญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น ความเห็นแก่ตัวจึงมากขึ้นในสังคม การรวมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน หวังพึ่งผู้อื่นจนลืมพัฒนาตนเอง ทำให้ขาดหลักการพึ่งตนเองสถานการณ์การพัฒนาปัจจุบันจึงจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องส่งเสริมการพัฒนาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้ทรงพระราชทานให้กับสังคมไทย จำเป็นที่จะต้องมีการส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างจริงจัง ให้เห็นและปฏิบัติได้ผลจริงอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นการฟื้นฟูคุณธรรม จริยธรรม หรือภูมิปัญญาที่เคยมีอยู่คู่สังคมไทยให้กลับคืนมา เป็นสังคม/ชุมชนที่มีความอบอุ่น เอื้ออาทรและพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนในที่สุด

ประวัติความเป็นมา

ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไทม์หาราชัน หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๔๖ มีเนื้อที่ ๒๔ ไร่ ๓ งาน ๓๐ ตารางวาจัดตั้ง ขึ้นเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๒ เพื่อเป็นการแสดงตัวอย่าง ของกิจกรรมที่จะนำไปสู่ ความพอเพียง สนองแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้ และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ได้เข้ามาศึกษา ในศูนย์การเรียนรู้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน จนสามารถทำให้ตนเอง และครอบครัว มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นการลดรายจ่าย และเพิ่มรายได้ให้กับตนเอง และครอบครัว บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง

**ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา
หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา เทิดไทม์หาราชัน**

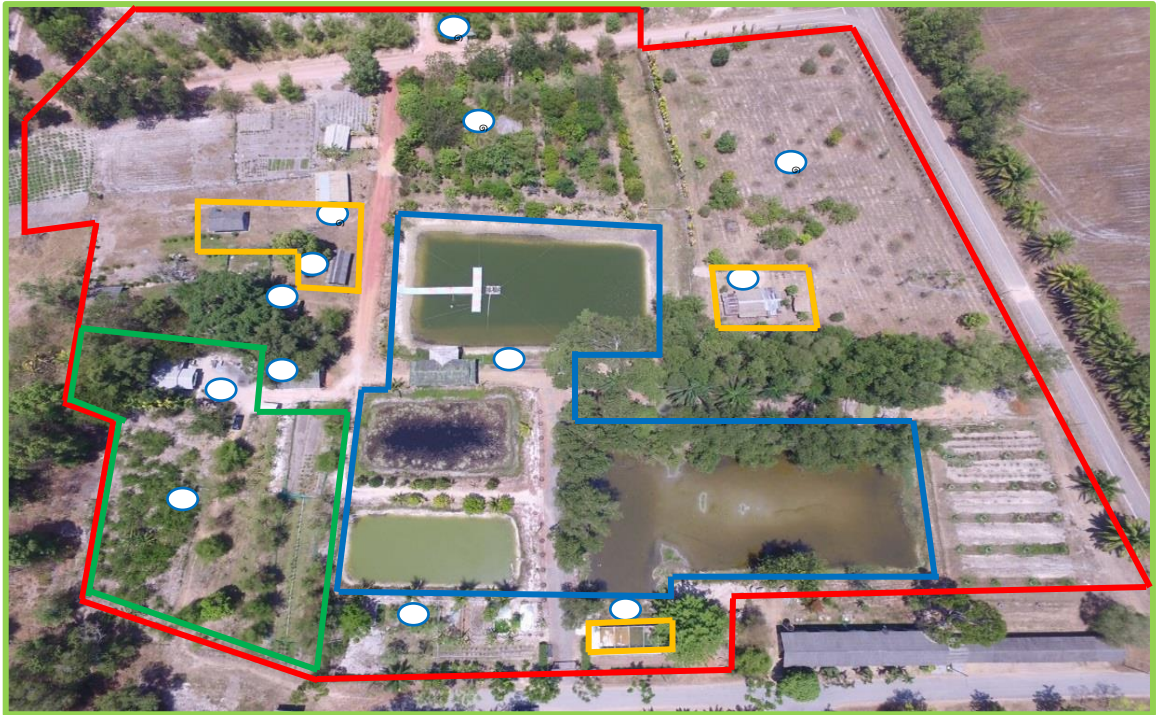
ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๔๖ จัดตั้งขึ้นเมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๕๒ บนเนื้อที่ ๒๔ ไร่ ๓ งาน ๓๐ ตารางวา ตั้งอยู่เลขที่ ๘๖/๒ บ้านใหม่พัฒนา หมู่ที่ ๖ ตำบลวัดประจักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้

๑. เพื่อพัฒนาพื้นที่เป็นศูนย์การเรียนรู้แบบของชุมชนทางด้านเกษตรอินทรีย์ เกษตรพอเพียงใหม่แห่งแรกของหน่วยและภาคปักษ์ใต้โดยนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นที่ฐานการเรียนรู้
๒. เพื่อปลูกฝังค่านิยมและมีทักษะในการเกษตร ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนที่มีอุดมคติของงานและครอบครัวที่มีความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์แก่การดำรงชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพในลักษณะลดรายจ่าย - เพิ่มรายได้

องค์ประกอบของศูนย์การเรียนรู้

๑. **พื้นที่ ๑ ไร่ หอเต๊นท์** เป็นการจัดกิจกรรมตามหลักเกษตรผสมผสานในพื้นที่จำกัดโดยให้ความแก่กุสและพึ่งพากัน ฟ้าให้ลดรายจ่าย - เพิ่มรายได้
๒. **พื้นที่ฐานการเรียนรู้** เป็นพื้นที่จัดการสาธิตกิจกรรมต่างๆและเผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้โดยมุ่งเน้นฐานการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับภูมิสังคมหรือชุมชนในท้องถิ่น
๓. **พื้นที่ส่วนกลาง** เป็นพื้นที่ที่มีอาคารแสดงถึงพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หลักการทรงงาน ๒๓ ปีของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, ๑ หัวง ๒ เดือนไข, การบริหารจัดการน้ำ และดินส่วนประกอบอันมีอำนาจความสะอาดสำหรับผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงาน
๔. **พื้นที่การสาธิต** ตลาดของศูนย์การเรียนรู้ คือ โรงประกอบเลี้ยงของหน่วยกำลังพลภายในหน่วยและตลาดชุมชนรอบาหน่วย

ที่ตั้ง Lat 8° 59' 19" N

Long 99° 19' 32" E เนื้อที่ ๒๔ ไร่ ๓ งาน ๓๐ ตรว.

การบริหารจัดการพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้

การเกษตร ๗๐ %
(๑๗.๕ ไร่)

สระน้ำ ๒๐ %
(๕ ไร่)

ปศุสัตว์ ๑๐ %
(๒.๕ ไร่)

การบริหารจัดการพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ

แผนผังการบริหารจัดการพื้นที่ของศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ ๘๘ พรรษา
เทิดไถ้มหาราชัน หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๕๖

๑. การเลี้ยงกบ, บ่อเพาะพันธุ์ปลา	๖. โรงเพาะเห็ด	๑๑. การเลี้ยงไก่
๒. ผักสวนครัวรั้วกินได้	๗. โรงเพาะชำ	๑๒. พืชสมุนไพร
๓. พื้นที่ส่วนกลาง	๘. เต้าเผาถ่านน้ำส้มควันไม้	๑๓. ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๕ อย่าง
๔. หนึ่งไร่พอเพียง	๙. การเลี้ยงหมู	๑๔. ทอถังประปา
๕. โรงปุ๋ยชีวภาพ	๑๐. การเลี้ยงโคเนื้อ	๑๕. พื้นที่การตลาด

การบริหารจัดการพื้นที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ

- หนึ่งไร่พอเพียง
 ฐานการเรียนรู้
 พื้นที่ส่วนกลาง
 พื้นที่การตลาด

การบริหารจัดการพื้นที่ของศูนย์ฯ

๑. หนึ่งไร่พอเพียง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ให้กับชุมชนทางด้านเกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ พลังงานทดแทน และการปศุสัตว์ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. เพื่อปลูกฝังค่านิยมและทักษะในการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๓. เพื่อให้ชุมชนสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน
๔. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีความสุขในการดำเนินชีวิตบนทางสายกลางบนพื้นฐานของความพอเพียง

พื้นที่ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง สามารถแบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ ส่วนดังนี้

๑. พื้นที่ดำเนินการ ๑ ไร่พอเพียง
๒. พื้นที่อยู่อาศัย
๓. พื้นที่ส่วนกลาง
๔. พื้นที่การตลาด

๑. พื้นที่ดำเนินการ ๑ ไร่พอเพียง

พื้นที่ ๑ ไร่ พอเพียง ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงมุ่งหวังให้คนไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบพึ่งพาตนเอง ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมอาชีพและสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กับเกษตรกร ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ คือ เกษตรกรพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุด และใช้พื้นที่ ที่มีอยู่ให้คุ้มค่า ในรูปแบบการทำเกษตรผสมผสาน เพื่อให้ระบบนิเวศต่างๆ สามารถเกื้อกูลเสริมหนุนต่อกันได้อย่างยั่งยืนการน้อมนำหลักปรัชญาต่างๆ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมาดำเนินการใน ๑ ไร่พอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ความรู้ ประกอบด้วย ความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

คุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วยมีความตระหนัก ในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการ ดำเนินชีวิต

กิจกรรม หนึ่งไร่พอเพียง

การบันทึก การทำบัญชีครัวเรือน หนึ่งไร่พอเพียง

 หน่วยงานราชการจังหวัดบุรีรัมย์
 สำนักงานพัฒนาเกษตรฯ และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร
 สำนักงานเกษตรจังหวัดบุรีรัมย์
บัญชีครัวเรือน

ชื่อ-นามสกุล.....
 ที่อยู่ บ้านเลขที่.....
 ตำบล..... อำเภอ.....
 จังหวัด.....

แม่ขุนนางใหญ่จืดจืดพญา
 ที่แม่ไปบ้านด้านหน้าบ้าน
 บมเขตเคอมีอริยเพื่อพระบาท
 นพพ. ไนพ่นกรจำหนัก

ไม่ไกลกว่าพระเมตตาศิคร
 ชาวป่าชนคนไทใจสู้ยืน
 มีปวงราษฎรแวงป่าทุกชีเชิญ
 สักปิ่นบร้งฟ้าได้คืนจันทร์

รายการ	ปีงบประมาณ ๒๕๖๓				รวม
	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	
เงินคงเหลือต้นปี					
เงินที่ได้รับ	100				100
เงินที่จ่ายไป					
เงินคงเหลือปลายปี	100				100

รายการ	ปีงบประมาณ ๒๕๖๓				รวม
	มกราคม	กุมภาพันธ์	มีนาคม	เมษายน	
เงินที่ได้รับ	100				100
เงินที่จ่ายไป					
เงินคงเหลือต้นปี					
เงินคงเหลือปลายปี	100				100

ฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นพื้นที่สำหรับแสดงถึงการสาธิตในกิจกรรมต่างๆ จนสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรแบบผสมผสาน ตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมุ่งเน้นให้มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม หรือชุมชน ผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงานจะสามารถนำไปปฏิบัติ และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จนสามารถทำให้ตนเอง และครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การเลี้ยงกบในบ่อซีเมนต์

ผักสวนครัวรั้วกินได้

พื้นที่สวนกลาง

หนึ่งไร่พอเพียง

การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ

โรงเพาะเห็ด

โรงเพาะชำ

การเผาถ่านและการทำน้ำส้มควันไม้

การเลี้ยงหมูขุน

การเลี้ยงโคเนื้อ

การเลี้ยงไก่

พืชสมุนไพร

ป่าสามอย่างประโยชน์สี่อย่าง

ห้องล้างประปา

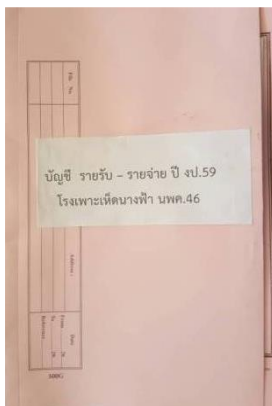
พื้นที่ตลาด

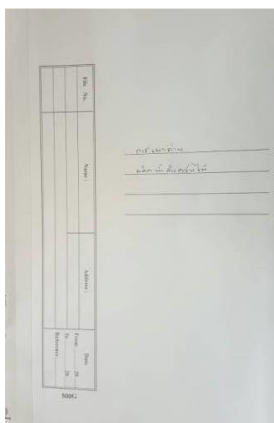
บัญชีรายรับ - รายจ่าย ฐานการเรียนรู้

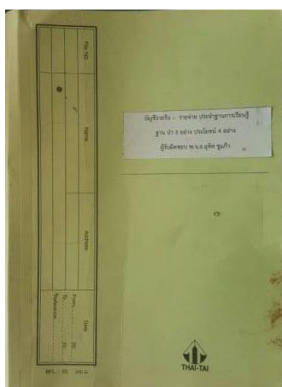
บัญชี รายรับ - รายจ่าย
การเลี้ยงไก่

บัญชี รายรับ - รายจ่าย
การเพาะเห็ด

บัญชี รายรับ - รายจ่าย
การผ่าถ่านน้ำส้มควันไม้

บัญชี รายรับ - รายจ่าย
ป่าสามอย่าง ประโยชน์สี่อย่าง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เข้าชมศูนย์การเรียนรู้ฯ ได้รับความรู้และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพของตนเองได้
2. ผู้เข้าชมศูนย์การเรียนรู้ฯ สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น โดยสามารถลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวได้
3. ศูนย์การเรียนรู้ฯ สามารถผลิตและจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรปลอดสารพิษที่มีคุณภาพให้กับชุมชนรอบข้างได้ในราคาถูก เพื่อช่วยเหลือประชาชน ให้มีค่าครองชีพที่ต่ำลง และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๓. พื้นที่ส่วนกลาง

เป็นพื้นที่สำหรับอำนวยความสะดวกสำหรับผู้เข้ามาศึกษาดูงาน พร้อมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญ ในเรื่องต่างๆ

- องค์ความรู้ หลักทรงงาน ๒๓ ประการ
- องค์ความรู้ หลักการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ
- องค์ความรู้ หลักเกษตรผสมผสาน
- องค์ความรู้ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติด้วยพระปรีชาญาณอย่างชาญฉลาด
- องค์ความรู้ หลักเกษตรทฤษฎีใหม่
- องค์ความรู้ โครงการกักกันชัยพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- องค์ความรู้ เรื่องหญ้าแฝก

เป็นการจำหน่ายสินค้าของศูนย์การเรียนรู้ โดยใช้สถานที่ ตลาดนัดชุมชน และจำหน่ายให้กับเจ้าหน้าที่ของหน่วย โดยรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตจากการเกษตรจะนำมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมในศูนย์การเรียนรู้ให้มีความยั่งยืนต่อไป

ความเชื่อมโยงของกิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้

จากกิจกรรมด้านการปลูกพืชผักสวนครัว ซึ่งจะได้เศษพืชผัก ที่เหลือจากการรับประทานและจำหน่าย สามารถนำไปเป็นอาหารเสริมให้กับกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นการลดต้นทุนในด้านอาหารสัตว์

สำหรับเศษกิ่งไม้ที่ได้จากการตัดแต่งกิ่งจากกิจกรรมการปลูกไม้ผลและไม้เศรษฐกิจ สามารถนำไปใช้ในกิจกรรมการเผาถ่าน ซึ่งจะสามารถได้ถ่านหุงต้มมาใช้ภายในครัวเรือน เพื่อเป็นการลดรายจ่าย และยังสามารได้นำน้ำส้มควันไม้เพื่อใช้ในการไล่แมลงในกิจกรรมการปลูกพืชผักได้อีกด้วย

ในกิจกรรมด้านการปศุสัตว์จะสามารถได้มูลสัตว์ที่จะนำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อใช้ในกิจกรรมการปลูกพืชผักสวนครัวและไม้ผลไม้เศรษฐกิจต่างๆ เป็นการลดการนำเข้าปุ๋ยอินทรีย์จากนอกชุมชน และยังสามารได้นำไปผลิตเป็นแก๊สชีวภาพได้อีกทางหนึ่งด้วย

ผลผลิตที่ได้จากกิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในครัวเรือนเพื่อเป็นการลดรายจ่ายให้กับราษฎร และส่งจำหน่ายภายในตลาดชุมชนและตลาดนอกชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับราษฎร ทำให้ราษฎรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถทำให้ราษฎรก้าวไปสู่การดำเนินชีวิตบนวิถีพอเพียงตามรอยเท้าพ่อต่อไป

สำหรับกิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้ยังสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของกำลังพลของหน่วย รวมทั้งประชาชนในชุมชน และนอกชุมชน ภาครัฐ และเอกชนต่างๆ

เส้นทางการเยี่ยมชม

สถิติการศึกษาดูงานภายในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ว/ด/ป	จำนวน (คน)	หมายเหตุ
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐	๓๕๐	
ว/ด/ป	จำนวน (คน)	หมายเหตุ
ตุลาคม ๒๕๖๐ - มีนาคม ๒๕๖๑	๒๖๕	
รวมทั้งสิ้น		

แบบสอบถามความพึงพอใจผู้ใช้บริการ

ศ.2

แบบสอบถามความพึงพอใจผู้ใช้บริการ
ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ฯ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา
หน่วย.....

ส่วนที่ 1 รายละเอียดของโครงการ (เจ้าหน้าที่เป็นผู้กรอก)

สถานที่ตั้งโครงการ บ้าน..... หมู่..... ตำบล.....
อำเภอ..... จังหวัด.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลและความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
 2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20 - 30 ปี 31 - 40 ปี 41 - 50 ปี 51 ปีขึ้นไป
 3. อาชีพ นักเรียน - นักศึกษา เกษตรกร ค้าขาย รับจ้าง รับราชการ อื่นๆ (ระบุ).....
 โปรดทำเครื่องหมาย ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = ไม่มีพอใจเลย

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. การให้บริการของเจ้าหน้าที่					
2. เจ้าหน้าที่ / วิทยากร เป็นผู้มีความรู้ความสามารรถ					
3. เจ้าหน้าที่ / วิทยากร ให้ความแนะนำ คอบชื้อชี้ทางได้ชัดเจน					
4. มีการเปิดโอกาสให้ซักถาม เสนอแนะ แสดงความคิดเห็น					
5. ความเหมาะสมของสถานที่ตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง นทพ.					
6. ความเหมาะสมของเวลาให้บริการ (เวลาเปิด-ปิด)					
7. ไปสต่อวิทยากร ชื่อความประสงค์ที่สนใจ มีความชัดเจน เข้าใจง่าย					
8. สื่อ/วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม					
9. สามารถนำความรู้ความเข้าใจและทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้					
10. ท่านสามารถนำความรู้ ความเข้าใจไปเผยแพร่ ในครอบครัวได้					

4. กิจกรรมใดบ้างในศูนย์การเรียนรู้ ฯ ที่ท่านคิดว่าจะนำกลับไปใช้ในชีวิตรประจำวัน

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

_____ _____ _____ _____

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

งบประมาณศูนย์การเรียนรู้

งบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ลำดับ	รายการ	ปี งบ.	ที่ตั้ง	งบ.	ผลงาน
๑.	สร้างระบบประปาขนาดเล็ก	๖๑	๗๖/๒ ม.๖ ค. วัดประตู่ อ. เมือง จ.สุราษฎร์ธานี	๒๕๐,๐๐๐.-	๕๐ %
๒.	ซ่อมศาลาแปดเหลี่ยม	๖๒	๗๖/๒ ม.๖ ค. วัดประตู่ อ. เมือง จ.สุราษฎร์ธานี	๑๐๐,๐๐๐	๐ %

๘. ผลลัพธ์

๑. ชุมชนทราบถึงประโยชน์ในการปฏิบัติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ชุมชนเห็นคุณค่าและปฏิบัติตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๓. ชุมชนสามารถประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิตได้
๔. มีการเอื้อเฟื้อและแบ่งปันภายในชุมชน เกิดความรักสามัคคี เสียสละประโยชน์ส่วนตน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม

เครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ฯ

เจ้าหน้าที่ ศูนย์การเรียนรู้ฯ ลงพื้นที่ติดตามเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ฯ
ผลจากการที่ได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ ได้นำความรู้กลับไปทำที่บ้านเพื่อเป็นการขยายไปสู่ชุมชน
และครัวเรือน เช่นการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ การทำการเกษตร

การศึกษาดูงาน และเข้าเยี่ยมชมศูนย์ฯ
การศึกษาดูงานของชุมชน โรงเรียน และส่วนราชการต่างๆ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐

ผู้นำท้องถิ่น และแกนนำชุมชน องค์การบริหารตำบลนาโยง จังหวัดตรัง

การศึกษาดูงาน และเข้าเยี่ยมชมศูนย์ฯ
การศึกษาดูงานของชุมชน โรงเรียน และส่วนราชการต่างๆ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐

กลุ่มส่งเสริมศักยภาพบุคลากรชุมชน เทศบาลตำบลนาโยงเหนือ จังหวัดตรัง

การศึกษาดูงาน และเข้าเยี่ยมชมศูนย์ฯ
การศึกษาดูงานของชุมชน โรงเรียน และส่วนราชการต่างๆ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐

นักศึกษาวิชาทหารหญิง ปีที่ ๒ จากโรงเรียนต่างๆ ในพื้นที่ จว.สุราษฎร์ธานี

การศึกษาดูงาน และเข้าเยี่ยมชมศูนย์ฯ
การศึกษาดูงานของชุมชน โรงเรียน และส่วนราชการต่างๆ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐

นักศึกษาวิชาทหารชาย ปีที่ ๒ พร้อม ผบช.ศฝ.นศท.มทบ.๔๕

การศึกษาดูงาน และเข้าเยี่ยมชมศูนย์ฯ
การศึกษาดูงานของชุมชน โรงเรียน และส่วนราชการต่างๆ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี คณะมนุษยศาสตร์

ศึกษาหาความรู้ และเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้ฯ

พล.ร.ต. ปกครอง มนธาตุผลิน รองเจ้ากรมกิจกรรมพลเรือนทหาร

พลเอก ธงชัย สาระสุข ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา

คณะครูและนักเรียนโรงเรียนพัชรกิติยาภา

การศึกษาดูงาน และเข้าเยี่ยมชมศูนย์ฯ
การศึกษาดูงานของชุมชน โรงเรียน และส่วนราชการต่างๆ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐

คณะกลุ่มส่งเสริมอาชีพโครงการ “หมู่บ้านตัวอย่างตามรอยเท้าพ่อ”

บ.ปากแพรก ม.๒ ต.นากระตาม อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร

การศึกษาดูงาน และเข้าเยี่ยมชมศูนย์ฯ
การศึกษาดูงานของชุมชน โรงเรียน และส่วนราชการต่างๆ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐

คณะ เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาที่ดิน เขต ๑๑ จ.สุราษฎร์ธานี ให้การสนับสนุนตรวจสอบวิเคราะห์สภาพ
ดิน และเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

เครือข่าย ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา เข้าเยี่ยมชม และศึกษาหาความรู้
เพื่อนำไปทำที่บ้านภายในครัวเรือน

เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ร่วมกับส่วนราชการ ให้ความรู้ การเพาะขยายพันธุ์ถั่ววงอกเพื่อขยายลงสู่ชุมชน

การศึกษาดูงานของชุมชน โรงเรียน และส่วนราชการต่างๆ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐

กลุ่มเกษตรกร ต.ทุ่งเตาใหม่ อ.นาสาร จ.สุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นกลุ่มเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
อบรมศึกษาหาความรู้ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การเพาะขยายพันธุ์ถั่วงอกพร้อมเยี่ยมชมศูนย์

การศึกษาดูงาน และเข้าเยี่ยมชมศูนย์ฯ
การศึกษาดูงานของชุมชน โรงเรียน และส่วนราชการต่าง

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐

นักศึกษาวิชาทหารชั้นปีที่ ๑ และ ๒ รร.ท่ายเหมือง รร.ทุ่งโพธิ์วิทยา รร.ดีบุกพังงาวิทยา
และวิทยาลัยเทคนิคพังงา

กิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้ฯ

ผบ.นพค.๔๖ สนภ.๔ นทพ. พร้อมกำลังพล ร่วมกันผลิต อี.เอ็ม.บอล เพื่อนำไปแก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสียที่เกิดขึ้นจากอุทกภัยท่วมขัง เป็นเวลานาน ณ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง นพค.๔๖ สนภ.๔ นทพ.

ผบ.นพค.๔๖ สนภ.๔ นทพ. พร้อมกำลังพลร่วมกันเพาะต้นกล้าดาวเรือง น้อมรำลึกถึงในหลวง ร.๙ และร่วมกันปล่อยพันธุ์ปลาในศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง นพค.๔๖ สนภ.๔ นทพ.